

STOLYPININ JA NARODNIKKIEN AGRAARIOHJELMAN VERTAILUA

Edellisissä kirjoituksissa (ks. „Nevskaja Zvezda” lehden numeroita 3 ja 6)* esitimme perustiedot maanomistuksesta Euroopan-Venäjällä ja kuvasimme Venäjän agraarikysymyksen olemusta. On hävitettävä keskiaikaisuus *maanhallinnassa* — sellainen on tuo olemus.

Kaikkialla maailmassa ja myös meillä Venäjällä vallitsevan kapitalismin ja keskiaikaisen *maanhallinnan*, niin tilanherrain maanhallinnan kuin talonpoikaisenkin osuusmaanhallinnan, välillä on sovittamaton ristiriita. Vanhan, keskiaikaisen maanhallinnan täytyy kiertämättä tulla murretuksi, ja mitä päättäväisemmin, säälimättömämmin ja rohkeammin tuo murtaminen tapahtuu, sitä parempi koko Venäjän kehitykselle, sitä parempi työläisille ja talonpojille, joita nykyään painaa ja sortaa kapitalismin *lisäksi* lukematon määrä keskiaikaisuuden jätteitä.

Herää kysymys: kuinka siinä tapauksessa voidaan vertailla Stolypinin ja narodnikkien agraariohjelmaa? Eivätkö ne ole aivan vastakkaisia toisilleen?

Niin ovat, mutta tuo vastakkaisuus ei poista erästä Stolypinin ja narodnikkien agraariohjelman perustavaa laatua olevaa *yhtäläisyyttä*. Nimittäin: *kummassakin* todetaan välttämättömäksi vanhan maanhallinnan *murtaminen*. Vanha täytyy murtaa ja mahdollisimman nopeasti ja päättäväisesti, — sanovat stolypinilaisen „maa-asiainjärjestelyn” toimihenkilöt, — mutta on murrettava niin, että murtamisen taakka kokonaan lankeaisi talonpoikain enemmistön,

* Ks. tätä osaa, ss. 17—20 ja 58—62. *Toim.*

köyhtyneimpien ja osattomimpien kannettavaksi. Tilanherrain ei pidä menettää siinä mitään. Jos he joutuvat kiertämättä menettämään osan maistaan, niin ne on otettava heiltä yksinomaan vain tilanherrain vapaaehtoisesta suostumuksesta ja tilanherrain näkökannalta „oikeudenmukaisen” hinnoittelun mukaan. Varakkaiden talonpoikien pitää saada tukea eikä „heikkojen” talonpoikien joukon saattamista taloudelliseen häviöön tarvitse kaihtaa.

Sellainen on Stolypinin agrariohjelman olemus. Yhdistyneen aateliston neuvosto, joka sen Stolypinille saneli, menetteli kuten aito taantumuksellisten edustaja, ei laver-telijain, vaan toimenmiesten edustaja. Yhdistyneen aateliston neuvosto, joka perusti laskelmansa voimakkaisiin, pysyi täysin uskollisena luokkaeduilleen. Ja tosiaankin, vuoden 1905 jälkeen selvisi, ettei pelkkä poliisisuojelu, pelkkä virkavaltainen suojelu talonpoikia vastaan ollut riittävä.

Mistä muualta saattoi Yhdistyneen aateliston neuvosto etsiä itselleen liittolaisia? Vain mitättömän vähemmistön muodostavan vauraan talonpoikaiston, „kulakkien”, „nylkyrien” keskuudesta. Sen oli mahdotonta löytää maaseudulta muita liittolaisia. Ja niinpä sitten, saadakseen „uusia tilanherroja” puolelleen, taantumusmiehet eivät kaihtaneet heittää heille *koko maaseutua* kirjaimellisesti ryövättäväksi ja hävitettäväksi.

Kun kerran täytyy välttämättä murtaa, niin murretaan *osuusmaanhallinta meidän* hyväksemme ja *uusien tilanherrojen* hyväksi — siinä sen agrariipolitiikan ydin, jonka Yhdistyneen aateliston neuvosto saneli Stolypinille.

Mutta jos puhutaan ehdottoman teoreettisesti, niin täytyy myöntää, että murtaminen, yhtä päättäväinen ja vielä paljon päättäväisempikin murtaminen on mahdollinen myös *toisella taholla*. Kaksi puolta asialla. Esimerkiksi jos ne 70 miljoonaa desjatiinaa maata, jotka kuuluvat 30.000 tilanherralle, annettaisiin 10.000.000 talonpoikaistalon huostaan niille kuuluvien 75 miljoonan desjatiinan lisäksi, jos kumpaisetkin maat *sekoitettaisiin yhteen* ja sitten jaettaisiin vauraille ja keskitalonpojille (köyhillähän ei kuitenkaan ole millä kyntää, kylvää, lannoittaa ja hoitaa maata), niin millainen olisi tämän uudistuksen tulos?

Asettakaa tämä kysymys puhtaasti taloudelliselta näkökannalta, tarkastelkaa tätä periaatteellista mahdollisuutta

koko maailman kapitalistisen talouden yleisten ehtojen näkökulmasta. Saatte nähdä, että meidän edellyttämämme uudistuksen tuloksena *keskiaikainen* maanhallinta murtuisi *johdonmukaisemmin*, *päätäväisemmin* ja *säälimättömämmin* kuin mitä Stolypinin ohjelma edellyttää.

Miksi nimenomaan keskiaikaisen ja vain keskiaikaisen? Siksi, että *kapitalistista* maanomistusta *ei* itse asiassa *voida* hävittää millään maan siirtämisellä käsistä käsiin eikä edes millään kaikkien maiden siirtämisellä valtion huostaan (poliittisessa taloustieteessä niin sanottu maan „kansallistaminen”). Kapitalistinen maanomistus merkitsee sitä, että maa on sen hallussa, kenellä on pääomaa ja kuka parhaiten sopeutuu markkinoihin. Olkoonpa maa kenen omaisuutta tahansa, vanhan tilanherran, valtion tai yhteisö-talonpojan omaisuutta,— niin maa ei vältt *isännän* kättä, *isännän*, joka voi sitä aina vuokrata. Vuokraus laajenee *kaikissa* kapitalistisissa maissa mitä erilaisimpien maanhallintamuotojen vallitessa. Mitkään kiellot eivät voi estää kapitalistia, isäntää, jolla on pääomaa ja joka tuntee markkinat, kahmimasta haltuunsa maata, koska markkinat hallitsevat koko yhteiskunnallista tuotantoa, s.o. koska tämä tuotanto pysyy kapitalistisena.

Eikä siinä kaikki. Puhtaalle kapitalismille, kaikkein täydellisimmälle, vapaalle, „ihanteelliselle” markkinoihin mukautumiselle käy *paremminkin laatuun* maan vuokraus kuin maan omistus. Minkä vuoksi? Sen vuoksi, että maan yksityisomistus *vaikeuttaa* maan siirtymistä käsistä käsiin, *jarruttaa* maankäytön mukautumista markkinaoloihin, *pysyttää* maan kyseessäolevan perheen tai henkilön ja tämän perillisten hallussa, vaikka he olisivat huonojakin isäntiä. Vuokraus on joustavampi muoto, jonka vallitessa maankäyttö sopeutuu markkinoihin kaikkein yksinkertaisimmin, helpoimmin ja nopeimmin.

-Mainittakoon, että sen vuoksi Englanti ei olekaan poikkeus muista kapitalistisista maista, vaan sillä on kapitalismin kannalta täydellisin agraarijärjestelmä, kuten Marx osoittikin arvostellessaan Rodbertusta⁴³. Entä millainen on Englannin agraarijärjestelmä? Se on vanhaa maanomistusta, landlordismia, uuden, vapaan, puhtaasti kapitalistisen vuokrauksen ohella.

Entä jos tuo landlordismi olisi olemassa ilman landlordeja, t.s. jos maa ei olisi landlordien, vaan valtion

omaisuutta? Se olisi kapitalismin kannalta *vieläkin* täydellisempi agrariijärjestelmä, jossa olisi vieläkin enemmän vapautta maankäytön sopeuttamiselle markkinoihin, olisi vieläkin helpompi mobilisoida maat taloudenhoitokohteeksi, ja luokkataistelu, joka on ominaista kaikenlaatuiselle kapitalistiselle maanhallinnalle, olisi vieläkin vapaampaa, laajempaa, selvempää ja määrätietoisempaa.

Ja siis mitä enemmän kyseessäoleva maa on jäänyt jälkeensä maailman kapitalismista, mitä tarmokkaammin sen täytyy rientää naapurien perässä saavuttaakseen ne, mitä enemmän se on „lyönyt laimin tautinsa”, keskiaikaisen maanhallinnan ja velkaorjuudessa olevan pientalouden taudin, mitä pakottavampi tarve vaatii tässä maassa sen *kaikkien* maanomistussuhteiden, koko sen agrariolojen *perinpohjaista* muuttamista,— sitä luonnollisempaa tällaisessa maassa on kaikenlaisten maan kansallistamista koskevien aatteiden ja suunnitelmien syntyminen ja laaja leviäminen maanviljelysväestön keskuudessa.

Sekä vuosi 1905 että ensimmäiset kaksi Duumaa ovat eittämättömästi todistaneet,— ja kolmas Duma on välillisesti, „talonpoikaisten” (tilanherrain seulalla seulottujen) edustajiensa kautta vahvistanut,— että Venäjän maanviljelysväestön keskuudessa ovat kaikenlaiset maan kansallistamista koskevat aatteet ja suunnitelmat levinneet tavattoman laajalle. Ennen kuin ryhdytään hyväksymään tai paheksuamaan näitä aatteita, on asetettava itselleen kysymys: *minkä vuoksi* ne ovat levinneet laajalle, *mikä* taloudellinen välttämättömyys on ne aiheuttanut?

Ei riitä se, että näitä aatteita arvostellaan niiden sisäisen eheyden, sopusuhtaisuuden tai niiden teoreettisen oikeellisuuden kannalta. Niitä on arvosteltava sen taloudellisen välttämättömyyden kannalta, joka heijastuu näissä teorioissa, olipa tuo heijastus toisinaan kuinka „oikukasta”, väärää ja „kieroa” tahansa.

Se taloudellinen välttämättömyys, joka herätti Venäjän talonpoikaistossa XX vuosisadan alussa maan kansallistamisen aatteita, on vanhan maanhallinnan jyrkän murtamisen välttämättömyyttä. Kaiken maan „tasasuhtaisen jaon” aatteet ovat *tasa-arvoisuuden* aatteita, joita taistelu maaorjuuden jätteilä vastaan synnyttää välttämättä ja jotka kohdistuvat *kiertämättä* maahan silloin, kun 30.000 „maa-

orjuuttajan perillisellä” on 70 milj. desjatiinaa ja 10.000.000 velkaorjatalonpojalla on 75 milj. desjatiinaa.

Ensin mainittujen maiden siirtymisessä jälkimmäiseen luokkaan tai oikeammin sanoen jälkimmäisten maiden haltijoille ei ole mitään utooppista. Utopiaa on vain se, kun markkinain vallitessa haaveillaan isäntien tasa-arvoisuudesta maalla, utopiaa on haaveilu kaikkien „kansalaisten, miesten sekä naisten” (muun muassa myös taloudettomien) „oikeudesta maahan” kapitalismin vallitessa. Mutta näiden aatteiden utooppisuus ei anna meille oikeutta unohtaa, että se, mikä niiden alla *todellisuudessa* piilee, on aivan oikea, elävä realiteetti.

Kaikkien keskiaikaisten maanhallinnan eroavuuksien — tilanherrain maan, osuusmaanhallinnan j.n.e.— hävittämisessä ei ole mitään utooppista. Vanhojen maanhallintasuhteiden katkaisemisessa ei ole mitään utooppista. Pääinvastoin, juuri kapitalismin kehitys vaatiikin mitä tiukimmin *sellaista* katkaisemista. Kapitalismin vallitessa *ei voi* olla maan „tasaasuhtaista jakamista” enempää kuin sen „sosialisoimistakaan”. Se on utopiaa.

Maan kansallistaminen on kapitalismin vallitessa taloudellisesti täysin mahdollista, ja sen *reaalisena* merkityksenä olisi joka tapauksessa, s.o. suorittipa sen kuka ja kuinka tahansa, millaisin ehdoin tahansa, pysyvästi ja pitkäksi aikaa taikka hatarasti ja lyhyeksi ajaksi,— joka tapauksessa sen reaalisenä merkityksenä olisi kaiken keskiaikaisen mahdollisimman täydellinen poistaminen Venäjän maanomistuksesta ja Venäjän agraarioloista, *uuden* maankäytön ja maanomistuksen kaikkein *vapain* sopeutuminen maailmanmarkkinain uusiin oloihin.

Kuvitelkaamme hetkeksi vasemmistonarodnikkien suunnitelma toteutetuksi vaikkapa siinä muodossa, että kaikki maat jaetaan tasan kaikkien kansalaisten, miesten sekä naisten, kesken. Tällainen jako on kapitalismin vallitessa mitä suurinta tolkuttomuutta. Kapitalismin vallitessa se ei pysyisi, ei voisi pysyä voimassa vuottakaan. Mutta merkitseekö tämä, että sen tuloksena olisi nolla tai miinus?

Ei vähääkään! Sen tulokset olisivat suuri *plussa* — ei ollenkaan sellainen plussa, jota vasemmistonarodnikit odottavat, vaan mitä reaalisin plussa. Tuona plussana olisi kaikkinaisten nykyään voimassa olevien sääty- ja kategorijakoisten maanhallintamuotojen välisten eroavuuksien

murtaminen. Siitä olisi äärettömän suurta hyötyä koko kansantaloudelle, kapitalismille sekä proletariaatille, sillä mikään ei ole sen vahingollisempaa Venäjän kehitykselle kuin meidän vanha, nykyinen maanhallintamme. Molemmat, sekä tilanherrain maiden että osuusmaiden hallinta, ovat *läpeensä* maaorjuudellisia maanhallinnan muotoja.

Heidän tasasuhtaisjakonsa ei säilyisi, mutta *entiseen palaaminen* olisi mahdotonta! Mikään „entisöiminen” ei palauttaisi maiden rajalinjoja, jotka on kerran hävitetty. Mikään poliittinen mahti maailmassa ei voisi estää sellaisten *uusien* linjojen, rajojen ja maankäyttömuotojen voimaansaattamista, jotka vastaavat markkinain *uusien* vaatimuksia.

„On puhdistettava maa aidoista”, sanoi eräs vasemmistonarodnikki muistaakseni II Duumassa. Hän kuvitteli, että siitä syntyy „tasasuhtainen maankäyttö”. Hän erehtyi. Mutta *hänen suullaan* — sellaista on historian iva! — puhui johdonmukaisin ja pelottomin porvari, radikaalinen *porvari*, joka tajuaa meidän „osuus-”, „aatelis-”, „kirkko-” y.m. y.m. maanhallintamme *vanhojen*, keskiaikaisen „väliaitojen” tolkuttomuuden, tajuaa, että *kaikki* nämä väliaidat on *purettava* maan *uudenlaista* jakoa varten. Mutta se ei tule tapahtumaan „henkiluvun mukaan”, kuten narodnikki haaveilee, vaan *pääoman mukaan*, niin kuin *markkinat määräävät*.

Narodnikkien luovat suunnitelmat ovat utopiaa. Mutta heidän luovissa suunnitelmissaan on eräs keskiaikaisuutta hävittävä aines. Eikä tuo aines ole suinkaan utopiaa. Se on aivan välitöntä todellisuutta. Se on kaikkein johdonmukaisinta ja edistyksellisintä todellisuutta kapitalismin ja proletariaatin kannalta katsoen.

Teemme lyhyen yhteenvedon katsomuksistamme. Stolypinin ja narodnikkien agrariohjelman reaalin yhtäläisyys on siinä, että *molemmat* vievät läpi vanhan, keskiaikaisen maanhallinnan perinjuurista *murtamista*. Ja se on oikein hyvä. Se ei ansaitsekaan muuta kuin tulla murretuksi. *Kaikkein* taantumuksellisimpia ovat ne kadetit „*Retsch*” lehdessä ja „*Russkije Vedomostissa*”, jotka moittivat Stolypinia murtamisesta sen sijaan että todistaisivat vieläkin johdonmukaisemman ja päättäväisemmän murtamisen välttämättömyyttä. Seuraavasta kirjoituksesta näemme, että

stolypinilainen murtaminen *ei voi* lopettaa velkaorjuutta ja työllämaksua, mutta narodnikkilainen *voi* sen tehdä *.

Toistaiseksi toteamme, että stolypinilaisen murtamisen ainoana täysin reaalisena tuloksena on 30 miljoonan nälänhätä. Eikä sitä vielä tiedä, vaikka stolypinilainen murtaminen opettaisi Venäjän kansalle, *miten on* suoritettava päätäväisempi murtaminen. Sitä se varmasti opettaa. Jahka eletään, niin nähdään, saako opetetuksi.

„*Neuskaja Zvezda*” № 15,
heinäkuun 1 päivä 1912
Allekirjoitus: R. S.

Julkaistaan „*Neuskaja Zvezda*” lehden
tekstin mukaan

* Ks. tätä osaa, ss. 233—238. *Toim.*